ANUL I. No. 49 — Un esemplar 10 Bani. — MERCURI 4 IUNIŬ 1875.

ALEGĔTORUL LIBER

Pretiul abonamentului: Pe an 15 L. — Pe sése luni 7 L 50. b.
Pentru străinătate se adaogă costul transportului.
Preţiul anunţiurilor, 20 bani linia.

APARE LUNIA, MERCURIA SI VINERIA

4,000 ESEMPLARE

Abonamentele se fac în Bucurescĭ, Calea Mogoşóeĭ No. 26.
In districte la dd. Corespondentĭ.
In străinătate la biurourile postale. —Scrisorĭ nefrancate se refusă.

Bucuresci, 3 *Iunie*, 1875.

Publicăm maĭ la vale programul minorităţiĭ deputaţilor din cameră, despre care am vorbit în numĕrul trecut şi pe care 'l dăm astă-dĭ in extenso.

Acest program care arată naţiuneĭ întregĭ ranele adâncĭ de care suferă, sorgintea lor şi midlócele de vindecare, este programul mareluĭ partid naţional şi liberal din ţéră, este stindardul care va uni pe toţĭ fiiĭ bunĭ aĭ Românieĭ, şi împrejurul căruia trebue să lucreze din inimă cu toţiĭ pentru salvarea patrieĭ. — Puţin încă, şi sperăm că vocea dreptuluĭ şi lupta tutulor pentru legalitate şi constituţiune vor triumfa contra uşurpaţiuniĭ; puterea se va opri în cale vĕdĕnd că împrejurul eĭ nu vede de cât străinul şi linguşitoriĭ. — Felicitând pe deputaţiĭ românĭ ce aŭ subscris acest program, ne permitem a arĕta că părerea nóstră este ca, cu ocasia adreseĭ la tron, să facă un contra proect în care să arate suferinţele ţĕriĭ, şi, îndeplinită acéstă ultimă datorie de consciinţă, să se retragă din acéstă cameră; să nu maĭ consacre cu presinţa lor un simulacru de represintaţiune, în care totul póte să esiste afară de mandatul naţiuniĭ, fŏră care regimul constituţional nu este de cât tiranie şi minciună.

Étă programul :

Ţéra întrégă cunósce că *regimul constituţional parlamentar*, unul din cele patru puncturĭ adoptate de adunările mume din 1857 ca basa viitóreĭ organisaţiunĭ a Românieĭ, a devenit în ultimiĭ anĭ o simplă ficţiune. In fapt, guvernămêntul *bunuluĭ plac* a înlocuit instituţiunile nóstre represintative. Astădĭ naţiunea numaĭ esercită vre-un control asupra afacerilor publice; astădĭ nu maĭ avem de cât cu numele ecuilibrul dintre puterile statuluĭ, precum el este prevĕdut de *Constituţiunea jurată de Domn!*

In fapt, nu majorităţile legislative formĕză ministeriele, ci ministriĭ 'şĭ fac majoritatea, şi, maĭ că am putea dice, unanimitatea legislativă.

Cele petrecute sub ochiĭ noştri, cu ocasiunea ultimelor alegerĭ, nu maĭ permit naţiuneĭ de a-şĭ face ilusiunĭ asupra sórteĭ ce o aştéptă! Suntem în drept de a afirma că, în cea maĭ mare parte a ţereĭ, *alegerĭ constituţionale n'aŭ esistat*; căcĭ, profitând de imperfecţiunile Legeĭ electorale şi de restâlmăcirile făcute acesteĭ legĭ, am vĕdut agenţiĭ guvernamentalĭ întrecêndu-se în zelul lor întru a'ĭ falsifica aplicaţiunea. Dupe nouĕ anĭ de la promulgarea Constituţiuniĭ, ministerul actual, prin o monstruósă interpretare a art... din Legea electorale, a aruncat în colegiul al treilea, ca alegĕtorĭ direcţĭ, ruraliĭ carĭ nu pot vota de cât prin delegaţiune în colegiul al patrulea. Ast-fel, cu rare escepţiunĭ, profesiunile liberale, comerciul, industria, nu 'şĭ maĭ aŭ mandatarĭ în camera actuale; ast-fel, represintaţiunea oraşelor este acum ucisă, precum de mult este ucisă represintaţiunea populaţiunilor ruralĭ!

In ḑilele destinate pentru alegerĭ, alegĕtoriĭ nu s'aŭ găsit faţiă cu alegĕtorĭ; n'a esistat dĕră între cetăţenĭ acea luptă pacĭnică şi legale care este sufletul guvernămintelor constituţionale. Alegĕtoriĭ, — aceĭ carĭ aŭ avut coragiul de a pune maĭ presus de interesele lor si chiar de sicuranţa personale, datoria lor de cetăţenĭ — aceştĭ alegĕtorĭ s'aŭ aflat, maĭ pretutindenĭ, în faţiă numaĭ cu machina guvernamentale, care, confecţionând şi listele alegĕtorilor şi listele *chemaţilor a fi represintanţiĭ naţiuneĭ*, — spre a ne servi de însăşĭ espresiunea mesagiuluĭ — s'a fost transformat în mare şi unic alegĕtor al ţĕreĭ.

In asemenea condiţiunĭ, succesul ministeriuluĭ erea de maĭ înainte asicurat şi chiar cunoscut!

Ast-fel, din constituţiunea nóstră nu maĭ avem de cât denumirea eĭ; ér garanţiele constituţionale în realitate nu maĭ esistă, şi guvernul bunuluĭ plac domnesce în România!

Şi când s'a făcut acésta? Intr'o epocă normale, când tóte marele cestiunĭ naţionale şi economice sunt resolvate, şi când ţéra, dupe multe suferinţe, dupe îndelungate lupte şi comoţiunĭ de sus şi de jos, se credea ajunsă la acel liman care face fericirea naţiunilor în presinţe şi pregătesce mărirea lor în viitor, şi care pórtă numele de *Domnirea legilor*!

Esperiinţa seculilor a dovedit că guvernul personale, sub masca regimuluĭ parlamentar, devine, în privinţa consecinţelor asupra sórteĭ popórelor, maĭ desastros şi maĭ corupĕtor de cât chiar guvernele cele maĭ despotice. — La noĭ acest trist adevĕr, maĭ mult de cât în orĭ care altă ţéră, a dobêndit o teribile consacraţiune. Resultatele ocârmuireĭ prin bun plac şi ale substituireĭ voinţeĭ ministrilor în locul voinţeĭ naţiuneĭ, aŭ adus ţéra pe ţĕrmurile prăpastieĭ, şi fie care, plin de grije, vede înaintea sa ruina materiale şi morale a Românieĭ.

Adversariĭ noştri să nu se maĭ încerce a împodobi cu numele de *ordine* şi de *stabilitate* o situaţiune care numaĭ linisce şi pace nu ne prevestesce! Să nu pretindă că regimul constituţional, *aplicat în adevĕrut seŭ*, nu este făcut pentru acésta ţéră! România este mândră a afirma, cu vechile eĭ legĭ şi tradiţiunĭ, cu istoria sa în mână, că controlul naţiuneĭ asupra afacerilor publice a fost pururea *legea ţerei*, şi că, chiar în timpurile cele maĭ nefaste, guvernul bunuluĭ plac nu a putut nicĭ o dată reuşi a se substitui pe lung timp glasulul naţiuneĭ şi dreptuluĭ eĭ străvechiŭ de a lua parte la trebile ţereĭ.

Dupĕ patru anĭ de funcţionare, în cele din urmă, regimul, din guvernul constitaţional, n'a maĭ păstrat de cât formele esterióre; acésta a deschis ochiĭ tutulor, a convins pe toţĭ ómeniĭ cugetătorĭ, pentru care binele public nu este un cuvênt deşert, că este maĭ mult decât timp de a ne deştepta, de a ne pune la lucru şi de a face ca domnirea legilor să pună capĕt arbitrariuluĭ şi nesaţiuluĭ guvernanţilor noştri.

Acéstă domnire a legilor, noĭ o cerem ca singură mântuitóre pentru tot; ea este atât în interesul naţiuniĭ cât şi în interesul puterei esecutive. In adevĕr, regimul, întorcêndu-se cu sinceritate în calea prescrisă de pactul nostru fundamental, ar da o legitimă satisfacţiune drepturilor şi elementelor vitale ale ţĕreĭ, şi cu acésta s'ar asicura şi întări forţa morale a puterei esecutive, de vreme ce numaĭ aşa s'ar reîntemeia o salutară armoniă, — care astă-dĭ numaĭ esistă între acéstă putere şi tóte clasele societăţiĭ române!

Dĕră acésta este numaĭ o speranţă; şi tristă priveliste a presinteluĭ tinde a ne o ridica şi pe acésta.

De aceea, în faţia pericolelor carĭ ne ameninţă şi carĭ în parte aŭ lovit drepturile naţiuniĭ, câştigate prin bărbăţia şi sacrificiele a doĕ generaţiunĭ şi consacrate prin pactul nostru fundamental, subscrişiĭ *deputaţi ai opositiunii ministeriale*, — carĭ datorim mandatul nostru numaĭ virtuţeĭ civice şi abnegaţiuneĭ alegĕtorilor noştri, — am uitat desbinările din trecut, am lăsat de o parte deosebirile nóstre asupra unor cestiunĭ de un ordin secundar, şi, neavênd în vedere de cât suferinţele ţĕreĭ, ne am dat mâna spre a urmări cu stăruinţă *renviarea legilor*, spre a dobêndi independinţa individuale în faţiă cu a-tot-puternicia guvernamentale, spre a face ca Constituţiunea în general şi Legea electorală în deosebĭ să deviă un adevĕr respectat şi practicat atât de cetăţenĭ cât şi de puterea esecutivă!

Acest resultat mântuitor obţinut, activitatea nóstră parlamentară va urmări cu energiă realisarea următórelor principiĭ :

1. Vom stărui ca în afacerile nóstre esterióre să domnéscă o *politică Românéscă, o politică de pace*. Aşa o voesc vechile nóstre tractate închiăiate cu Inalta Pórtă, aşa o voesce tractatul de la Paris, aşa o voesce interesul bine înţeles al Românieĭ.

Suntem dĕră decişĭ a combate or ce politică aventurósă. Vom priveghia ca guvernul nostru să observe către Inalta Pórtă şi către tóte puterile garante o atitudine nepărtinitóre şi amicale, şi, prin însăşĭ acésta, vom osêndi orĭ ce preferinţă esclusivă către unele din statele străine, preferinţă care n'ar avea alt resultat de cât de a ne atrage dificultăţĭ şi gelosiĭ din partea celor-l-alte state. In deosebĭ, în deslegarea cestiunilor economice, noĭ înţelegem a nu se ţine séma de cât de dreptul, binele şi interesul naţiuneĭ.

2. In tóte statele europene, guvernele, orĭ care este natura lor, pun o deosebită îngrijire întru de a ocroti bunul traiŭ, întru de a desvolta buna stare a claselor muncitóre, întru de a respêndi instrucţiunea în midlocul lor. Ministerul actual cârmuesce acéstă ţéră de un timp maĭ îndelungat de cât l'aŭ avut tóte cele-l-alte ministere la o laltă de la 1866—1871. El însă n'a făcut nimic pentru aceste populaţiunĭ şi maĭ cu sémă pentru cele ruralĭ. Zapciul, primarul, notarul, perceptorul, fie care le asupresce şi le jupóe fŏră frică de D-ḑeŭ şi de legĭ; căcĭ ministrul de interne şi cu prefecţiĭ sĕĭ, în loc de a face administraţiune, fac politică şi nu reclamă de la subalterniĭ lor de cât politică. Legea togmelelor agricole a pus la discreţiunea administraţiuniĭ atât capitalele proprietarilor şi ale arendaşilor, cât şi braţele cultivatorilor. Scólele din ḑi în ḑi se împuţinéză în comunele rurale, şi cele ce aŭ maĭ remas în fiinţă nu maĭ funcţionéză de cât cu numele. Insurăţeiĭ din 1864 aŭ îmbĕtrânit aşteptând pămênturile date lor prin legea rurală şi garantate lor prin Constituţiunea din 1866. Atât în privinţa acestora legea este suspendată, precum este suspendată şi legea din 1868 care prescrie că mahalagiilor agricolĭ din oraşele principale să li se vênḑă loturĭ de pămênt din învecinatele moşiĭ ale statuluĭ. Guvernul prin acésta a violat în chip flagrant art. 93 din Constituţiune, care rostesce că puterea esecutivă nu póte suspende aplicarea legilor.

Vom stărui dĕră cu tot dinadinsul ca aceste legĭ să se aplice, ca sórta claselor muncitóre, de la prosperitatea cărora atêrnă prosperitatea naţiuneĭ întregĭ, să se îmbunătăţéscă în mod positiv. Vom reclama aplicarea legeĭ în privinţa respêndireĭ învĕţamêntuluĭ gratuit şi obligatoriŭ în tótă ţéra. Vom reclama imperios ca populaţiunile rurale să reintre în legea comună şi să ajungă a avea şi ele cea ce le lipsesce astă-dĭ cu totul : *justiţia populară*.

3. Indatoririle militare aŭ devenit, maĭ ales pentru populaţiunile rurale, o sarcină din cele maĭ apĕsătóre. Legea miliţiilor aplicată în mod rĕŭ-voitor şi părtinitor în unele părţĭ ale ţĕreĭ, reclamă imperios o interpretaţiune legislativă în scop de a ocroti pe cetăţenĭ de prigonirĭ, ce n'aŭ intrat în vederile legislatoruluĭ. — Posiţiunea ofiţierilor are asemenea trebuinţă de a fi asicurată în mod positiv în contra bunuluĭ plac al conducĕtoruluĭ afacerilor militare. Vom stărui dĕră ca şi *armata să aibă justiţiă*.

4. Cu tóte laudele oficiale, — bande carĭ n'ar putea resista la cea maĭ uşóră critică, — este necontestabil, şi chiar amiciĭ guvernuluĭ o recunosc, că sarcinele fiscalĭ ce apésă pe contribuabilĭ aŭ ajuns la nisce proporţiunĭ atât de sdrobitóre, în cât sécă tótă avuţia publică şi privată. In nicĭ o ţéră, aceste sarcine, — în scurt timp de patru anĭ, — n'aŭ ajuns la o asemenea culme! Suntem în drept a afirma că, în acest mic interval, dările s'aŭ urcat în total cu 32 o/o peste cele ce eraŭ în 1869 — 1870. Şi pe lângă acestea, s'aŭ contractat douĕ împrumuturĭ represintând 64,524,163 leĭ, afară de împrumutul domenial făcut pentru stingerea vecheĭ datoriĭ flotante, şi o parte însemnată din bunurile statuluĭ s'aŭ vêndut spre a acoperi deficitele budgetare.

Reducerea cheltuelilor publice dér este

de neapărată nevoiă, în vedere maĭ ales de a desărcina clasele muncitóre, carĭ astă-ḑĭ, îngenuchiate sub povéra dărilor, sunt osêndite a le plăti nu din economiele lor, — carĭ nu maĭ esistă, — nicĭ chiar din capitalul lor, — care nu 'l maĭ aŭ, — ci robindu'şĭ munca, şi nu numaĭ pe cea presentă, dér şi pe cea viitóre, şi pe maĭ mulţĭ anĭ înainte.

5. Aceeaşĭ reducere în cheltuelĭ şi pe un picior maĭ mare trebue a fi sperată în budgetele judeţene şi comunale, carĭ, de şi în mod indirect, nu sunt în mare parte de cât o continuaţiune a budgetuluĭ statuluĭ.

In adevĕr, resursele principale ale judeţelor şi comunelor sunt astă-ḑĭ absorbite prin cheltuelĭ ce nu sunt de loc pentru trebuinţele lor propriĭ şi, în definitiv, îndestuléză tot cheltuelĭ aparţinênd guvernuluĭ central.

6. Legile judeţene şi comunale din noŭ reformate, în loc de a da ţĕreĭ o descentralisaţiune maĭ desvoltată ca în trecut, şi aşa precum o prescrie Constituţiunea şi precum o reclamă necesităţile practice ale ţĕreĭ, aŭ întemeiat o centralisare nepomenită, care întrunesce în mânele puteriĭ esecutive tóte interesele judeţelor şi comunelor. Aceste doĕ legĭ trebuesc imperios reformate, în vedere de a da localităţilor o seriósă şi eficace independinţă în conducerea afacerilor lor propriĭ.

7. Magistratura, clerul, corpul profesoral sunt astă-ḑĭ lipsite de orĭ-ce independinţă în îndeplinirea misiuneĭ lor. Personalul lor, lipsit de orĭ-ce garanţiă, este redus la rolul de simpliĭ funcţionarĭ administrativĭ. In deosebĭ, justiţia, pusă în atêrnarea administraţiuniĭ, a contenit de a maĭ fi o a treia putere a Statuluĭ. Vom stărui déră cu neadormire ca o independinţă salutarie se fie asicurată clerului şi profesoratuluĭ, ér justiţia să fie rădicata la înălţimea misiuneĭ séle, la gradul de putere care 'ĭ este garantată de constituţiune şi cerută de interesul cetăţenesc.

Centralisaţiunea de maĭ sus a avut de efect fatal că astă-ḑĭ interesele economice, materiale şi morale ale tutulor claselor societăţiĭ, sunt în atêrnarea guvernuluĭ. Activitatea cetăţenilor, forţele şi inteligenţa ţĕreĭ şi chiar a individuluĭ sunt restrînse într'un cerc de fer, şi puterea centrale tinde din ce în ce maĭ mult de a cugeta şi a vieţui singură pentru tot. O asemenea stare de lucrurĭ prelungindu-se va avea de efect de a înjosori caracterele, de a corupe conscinţa umană, de a nĕbuşi în ţĕră or ce independinţă, orĭ ce activitate, or ce viéţă. Acésta ar fi însă însăşĭ mórtea morale a naţiuniĭ.

Trebuesc déră reformate cât maĭ curênd legile administrative şi chiar economice, în vedere de a face neatêrnate de a tot puternicia guvernamentale iniţiativa, activitatea şi traiul cetăţenilor, în vederea maĭ ales de a realţa caracterul şi independinţa individuluĭ în faţiă cu statul.

Acestea sunt déră basele principale ale programuluĭ nostru. Ele 'şĭ aŭ consacraţiunea lor în însăşĭ pactul nostru fundamental. A lucra pentru realisarea lor, pentru sincera şi leala lor desvoltare şi aplicare, noĭ credem că este a face act de bunĭ cetăţenĭ, de onestĭ mandatarĭ aĭ naţiuneĭ. Maĭ presus de tóte, noĭ credem că numaĭ aceste principiĭ, strict respectate de către puterea esecutivă şi cu energiă apărate de către cetăţenĭ, pot feri ţĕra şi instituţiunile eĭ atât de escesele despotismuluĭ cât şi de comoţiunile violente ale resbunărilor populare.

Strînşĭ uniţĭ în miḑlóce şi în scop, noĭ, pentru apărarea acestor principiĭ şi pentru introducerea lor în actele şi în deprinderile guvernuluĭ, nu vom cruţa nicĭ unul din miḑlócele legalĭ pe carĭ ni le dă Constituţiunea din 1866, nicĭ unul din sacrificiele pe carĭ ni le impune datoria nóstră de Românĭ.

M. Costachi. — I. Brătianu. — Cogălnicénu. — A. G. Golescu. — Vernescu. — Anastasiu. — Fusea. — Al. Candiano-Popescu. — A. Stolojan. — G. Chiţu. — Const. G. Pesiacov. — N. C. Furculescu.

MEA CULPA.

Fie şi aşa! — Din momentul unde lauda singură nu este un delict, să ne punem fără reservă pe laudele cele maĭ desfrênate. Alegerile din urmă aŭ fost admirabile. Inţelepciunea umană cea maĭ consumată şi legalitatea cea maĭ perfectă aŭ presidat la efectuarea lor. Este adevĕrat că deputaţiĭ nostri sunt ómeniĭ ceĭ maĭ de merit şi talentele cele maĭ nediscutabile. Este adevĕrat că partidul «Ordineĭ» şĭ-a propus sĕ umple România de fericirĭ. Este adevĕrat că guvernul face act de patriotism şi de abnegaţiune deţinênd, fără voe-ĭ, puterea ce naţiunea ĭ-a încredinţat. Este adevĕcă capul *ilustruluĭ om de stat* concipe cu o facilitate neaşteptată ideile cele maĭ surprinḑătóre. Este adevĕrat că ḑiarele «Pressa» şi «Trompeta Carpaţilor» nu sunt Water-closete politice, dupĕ cum creḑuserăm pênĕ aci, ci foile cele maĭ pure şi maĭ inodore carĭ s'aŭ veḑut vre o dată. Este în fine adevĕrat, — vedeţĭ pênĕ unde mergem cu umilinţa, — că d. Ventura a fost tot-dé-una autorul romanţeĭ „Duoĭ ochĭ," şi că, în viéţa d-sele, n'a comis cel maĭ mic plagiat.

Ne îndoiserăm de aceste veritătĭ, şi mare ne-a fost greşéla. Acum sĕ intrăm pe calea căinţeĭ. Mea culpa maxima. Să ne silim să facem pace cu puterniciĭ ḑileĭ. Acésta ne va fi facil. N'avem decât să imităm esemplul ce ni s'a dat şi să ne transformăm în delatorĭ oficialĭ.

D. Cesar Boliac, cu o forţă de agrumentaţiune ce n'am fi aşteptat nicĭ o dată de la d-sa, ne a dovedit pênĕ la evidinţă, într'una din şedinţele trecute, că presa a ajuns la noĭ a nu se maĭ respecta. Este evident că, făcênd acele puternice demonstraţiunĭ, onorabilul deputat n'avea în vedere decât foile oficióse, carĭ, în fie-care ḑi, se fac culpabile de crima de les-naţiune, insultă ţĕra în modul cel maĭ neertat şi pun pe spinarea eĭ lucrurĭ carĭ ar desonora umeriĭ unuĭ lepros. Pentru a face şi maĭ facilĕ opera de represiune a guvernuluĭ, promisă de d. ministru al justiţieĭ, şi a cimenta şi maĭ bine noua nóstră conversiune, să ni se permiţă să emitem câte-va ideĭ asupra moduluĭ de procedere pentru a ajunge la resultatul dorit.

Guvernele carĭ se mărginesc numaĭ a urmări ḑiaristiĭ, ni se par că nu aŭ destulă logică. Ĕtă pentru care cuvênt ele nu ajung la nicĭ un resultat satisfăcĕtor. A da un ḑiarist în judecată, este de minune. Dér a se opri aci, este lucru cu totul nebunesc. Pe de o parte, sunt o mulţime de ḑiare carĭ susţin doctrinele ḑiaruluĭ urmărit; pe de alta, redactoriĭ ḑiaruluĭ urmărit remân liberĭ să scrie orĭ unde le va plăcé. Guvernul ar trebui să suprime tóte ḑiarele de aceaşĭ nuanţă şi să închiḑă pe toţĭ redactoriĭ lor. Acésta n'ar fi încă nimic. Ḑiariştiĭ pot eşi din închisóre: lucrul s'a veḑut câte o dată. Mi s'ar părea indispensabil să li se taiă la toţĭ capul.

Dupĕ acéstă esecuţiune, resultatul fi-va óre serios? Nu. Opiniunile redactorilor omorîţĭ eraŭ fără îndoială împărtăşite de un numĕr considerabil de lectorĭ. Aceştĭ lectorĭ nu 'şĭ vor schimba ideile fiind că câţĭ-va ḑiariştĭ aŭ fost trimişĭ pe lumea cea-l-altă. Vor continua prin urmare să propage pe subt ascuns relele lor doctrine. Ar trebui ca guvernul să 'şĭ procure adresele tutulor lectorilor acelor ḑiare şi să 'ĭ triméţă pe toţĭ la Văcărescĭ. Mĕsura ar fi óre de ajuns? Nu. Simpliĭ cetăţenĭ pot eşi din închisóre ca şi ḑiariştiĭ. Eĭ pot chiar eşi maĭ furioşĭ şi maĭ subversivĭ decât înainte. O bună politică povĕţuesce să fie cu toţiĭ puşĭ în ţépă.

Şi dupé acéstă? Tréba n'ar fi făcută decât pe jumătate. Lectoriĭ relelor ḑiare aŭ copiĭ, femeĭ, amicĭ. Copiĭ ar putea avea ideea să resbune mórtea părinţilor lor; femeile să resbune mórtea soţilor lor; amiciĭ, prin spirit de şicană, să adópte opiniunile amicilor lor. A esecuta pe amicĭ, pe femeĭ şi pe copiĭ ar fi cu totul necesar. Dupĕ acésta guvernul ar avea dreptul să créḑă că şĭ-a atins scopul.

Struţiĭ aŭ un prejudiciŭ pe care probabil că nu'l vor perde nicĭ o dată. Când sunt urmăriţĭ, eĭ îşĭ ascund capul într'o gaură, şi, ne maĭ veḑênd pe vênătorĭ, cred că vênătoriĭ nu maĭ esistă. Astfel face partidul «Ordineĭ». Când a urmărit un ḑiarist care nu'ĭ convine, el îşĭ bagă în cap că opiniunile, doctrinele, teoriile ce apără acel ḑiarist aŭ încetat de a esista. Se liniştesce. O admirabile inteligenţă a situaţiuneĭ! Când este necesar se intrăm în legalitate, să lăsăm naţiuneĭ libertatea votuluĭ, să astêmpĕrăm spiritele, să potolim pasiunile, să oprim urele, struţul-conservator nu găsesce nimic maĭ bine de făcut de cât de a 'şĭ ascunde capul sub tunica d-luĭ prim-procuror.

Ciru Economu.

Ni se trămite spre publicare următórele:

Domnilor redactorĭ,

Am onóre a vĕ ruga ca să bine-voiţĭ a insera în cel maĭ apropiat numĕr al ḑiaruluĭ d-v. alăturata scrisóre adresată d-luĭ ministrul justiţieĭ Al. Lahovari. Mĕ adresez la d-v., căcĭ jurnalul d-v. tinde a stabili justa aplicare a legilor şi a combate actele nedrepte ale guvernuluĭ. Mulţămindu-vĕ prin anticipaţiune, vĕ rog să bine-voiţĭ a priimi asigurarea prea osebiteĭ mele consideraţiunĭ.

N. P. Răscanu,
Advocat

1875, Maiŭ 25.

SCRISOARE DESCHISA

d-lui Ministru al Justiţieĭ, A. Lahovari

Domnule Ministru,

In »Monitorul oficial« No. 107, aĭ bine-voit a publica acel dorit şi aşteptat raport de depărtarea mea, ḑic dorit şi asceptat, pentru că mulţĭ voiaŭ să scie carĭ vor fi acele grave motive ce v'aŭ autorisat a mĕ depărta. Lumina s'a făcut, lumea curióşă cred că s'a satisfăcut. D-vóstrĕ însă şi eŭ suntem satisfăcuţĭ? Iată o întrebare între noĭ. Slăbiciunea motivelor ce le invocaţĭ prin acel raport faţă cu demisiunea mea şi apărarea făcută prin cea-laltă scrisóre, cred că nu vĕ mulţumesce nicĭ chiar pe d-v. care le aţĭ subscris. Eĭ, dar vina nu e a d-v., e a mea, că nu v'am dat motive. Pe mine nu mĕ mulţumesce acel raport, căcĭ nu aţĭ scris în el că am demisionat, căcĭ mĕ simt forte să vĕ probes că dreptatea e tot cu mine şi că demisiunea mea e motivul depărtăreĭ; o ḑic acésta fiind-că, décă motivele din raport sunt serióse, trebuia să mĕ destituiţĭ, acésta conform legeĭ de organisare judecătorésca pe care vĕ fundaţĭ, iar nu să mĕ depărtaţĭ. Dar nu aţĭ cerut destituirea, ci depărtarea, acestea e o probă maĭ mult de seriositatea motivelor. Am creḑut că, dupe scrisórea mea anterióră, d-v. séŭ veţĭ tăcea, séŭ veţĭ publica că demisiunea mea v'a pus în posiţiune a mĕ depărta, dar trebue, veḑênd că voiţĭ să îndepliniţĭ cu mine formele scótere, să mĕ apăr şi eŭ. Se stabilim un lucru. Este séŭ nu adevĕrat că cu 48 ore înainte de depărtare m'aĭ rugat să primesc un trib. în Moldova, căcĭ voiaĭ să scoţĭ câţĭ-va preşedinţĭ? Pentru acestea am telegrama d-téle. Décă e aşa, atuncĭ de ce m'aĭ depărtat? Să esanimăm punct cu punct motivele din raport. Intêiul motiv: că trib. Prahova şi în special secţ. I, nu pune de loc activitate în urmărirea şi împlinirea de la perceptorĭ a sumelor ce debitésă statuluĭ, comunelor etc. Ceia ce se raporta la trib. nu respund eŭ; foştiĭ meĭ colegĭ décă se cred ofensaţĭ se respunḑă, eŭ respund pentru mine. D'apoĭ se vede, d-le ministru, că d-ta uiţĭ că eŭ sunt, adică eram preşedinte, iar nu portărel séŭ însărcinat al statuluĭ séŭ comunelor a urmări şi încasa baniĭ. Apoĭ décă uiţĭ tóte aceste, să te pun eŭ pe cale să le sciĭ pe viitor. Presidentul unuĭ trib. nu urmăresce pe perceptorĭ, şi un trib. nu se compune numaĭ din president, maĭ sunt alţĭ funcţionarĭ însărcinaţĭ cu asemenea afacerĭ, şi unde preşedintele trib. n'are nicĭ un amestec. Nu ţi'ĭ spun cine sunt aceştĭ funcţionarĭ; dar deschide legile speciale în codice, de la apendice înainte, caută singur şi veĭ vedea tóte aceste; ast-fel fiind, cum pretinḑĭ d-ta ca eŭ să mĕ fi transformat din judecător şi preşedinte în agent urmăritor al banilor persónelor moralĭ?

Asta nu se póte dupe lege; décă d-ta o susţiĭ că trebuia se fac, eŭ şi toţĭ ce sunt astă-ḑĭ preşedinţĭ nu o fac; şi ar trebui sĕ'ĭ scoţĭ pe toţĭ pentru asemine motivurĭ, iar nu numaĭ pe mine. D-ta creḑĭ, se vede, dupe acel raport, că décă cine-va e preşedinte trebue să stărue pentru încasările banilor de la perceptorĭ către stat; însĕ acesta nu se póte. Décă d-ta o pretinḑĭ, legea se opune şi eŭ mĕ supun voinţiĭ eĭ, iar nicĭ cum voinţiĭ d-téle. Statul şi comunele sunt considerate de lege ca tóte persónele fisice; dacă d-ta pretinḑĭ că un trib. să susţină pe stat şi comune în afacerile lor, eŭ cel ântêiŭ ţĭ-am dat demisiunea protestând contra acesteĭ susţinerĭ. Drept şi serios e motivul acesta? Judece lumea.

Al douilea motiv. Că sunt 79 perceptorĭ urmăriţĭ (la ambele secţiunĭ), sunt îndeplinite formalităţile prin jurnalele consiliilor de miniştriĭ, şi nu se vede nicĭ un resultat. De ce n'aĭ spus că ne am unit cu perceptoriĭ şi nu vrem sĕ vindem averea lor în dauna statuluĭ? — dar te aĭ temut, căcĭ sciĭ că nu e aşa şi de aceia înconjorĭ. Acest motiv cum e formulat nu vrea sĕ ḑică nimic. D-ta creḑĭ că décă escĭ ministru şi décă consiliul de miniştriĭ închee jurnale pentru vĕnḑare, tribunalul trebue să ḑică amin! şi se vĕnḑă averea la moment. Poţĭ d-ta să pretinḑĭ acésta, însă eŭ iţĭ voiŭ aminti procedura civile şi legea de urmărire ce invocĭ, carĭ arétă cum să se vĕnḑă asemine lucrurĭ; maĭ trebuie multe formalităţĭ îndeplinite, carĭ décă nu se îndeplinesc, nu se vinde. A cuĭ e vina? a presidentuluĭ ḑicĭ d-ta. Veḑĭ ce vrea să ḑică décă se cere depărtărĭ fără a se cerceta legile? Apoĭ presidentul e vinovat décă d-ta numescĭ portăreĭ pe ómeniĭ ce nu sunt demnĭ de acest post şi nu întrebĭ pe president? El e vinovat déca aceştia din nesciinţă nu îndeplinesc formalităţile ce sunt de ordine publică şi se amână vânḑarea? El e vinovat décă în combinaţiunile politice portăreiĭ intră şi eĭ, fie ca secretarĭ la biurourile electorale, părăsind lucrările? El e vinovat décă casierul şi prefectul nu dă informaţiunele cuvenite cerute de lege şi nu stăruie pentru vĕnḑare? El, ḑicĭ d-ta. Lumea şi magistraţiĭ sciŭ cine e vinovat. Imĭ pare rĕŭ numaĭ că d-ta te fundezĭ pe asemine motive.

Al treilea motiv. Că presidentul secţ. I, (adică subscrisul) arată maĭ cu sémă cca maĭ mare indiferinţă în asemine cestiunĭ. Prea frumos dar de unde o sciĭ d-ta acésta? Aĭ venit vre o dată pe aicea, aĭ făcut vre o inspecţiune (ceia ce nu se maĭ vede acum? Aĭ delegat pe cine-va să constate şi a constatat? Nu. Cum de te hasardesĭ d-ta a arĕta către Măria sa asemine motive? Apoĭ déca e drept şi serios acest motiv, pentru ce m'aĭ rugat la 3 Maiŭ să primesc a fi president în Moldova şi eŭ n'am vrut.? D-ta te aĭ mâniat se vede; ca să te liniscescĭ; am demisionat, protestând contra sistemeĭ actuale. Nu escĭ mulţămit?

Orĭ eram orĭ nu eram bun funcţionar. — Déca aşĭ fi fost rĕu, atuncĭ cum vroiaĭ d-ta să mĕ trimiţĭ la alte tribunale să le îndrept, când aicea eram rĕu? Nu veḑĭ că prin aceste motive m'aĭ pus şi acum în posiţiune să arăt lumiĭ că Ministrul de dreptate n'are dreptate?

Al patrulea motiv e că am dat o sentinţă greşită admiţênd teoria greşită că legea de urmărire nu se aplică la perceptoriĭ ce au delapidat fondurile statuluĭ. — Sunt détor se mărturisesc că cetînd acest motiv 'mĭ am perdut tótă ilusiunea de d-ta. Maĭ ântêiŭ sentinţa nóstră e supusă apeluluĭ şi Casaţiuneĭ, şi în cas când curtea o va confirma am se ve respund iarăşĭ. De unde înse d-ta, ca Ministru, te constituĭ în Curte de apel şi Casaţiune şi casesĭ sentinţele tribunaluluĭ? Décă creḑĭ că am judecat reu, lasă ca Curtea se se pronunţe, şi sfărâmându-se sentinţa poţĭ să eĭ demarşe pe lîngă tribunalu, înse şi atuncĭ când ar fi vre unu interes imoral în joc. — Până atuncĭ înse, un tribunal care dă o sentinţă pe care d-ta o creḑĭ greşită, este în drept să'ţĭ respundă, că escĭ liber se aĭ altă opiniune, tribunalul judecă astfel şi d-ta nu 'mĭ poţĭ impune părerea d-téle personală. — Numaĭ Curtea póte să impună opinia sea căcĭ e în drept dela lege a casa sentinţa şi încă şi atuncĭ dupe distincţiunele ce s'ar face. — Dér d-ta Ministru să viĭ se ne judecĭ sentinţele nóstre. De unde acésta? Ce? suntem sub Regulamentul Organic, când funcţionarul înalt dela Departamentul dreptăţiĭ decidea causele? Décă d-ta ne creḑĭ în acea epocă, 'mĭ place să'ţĭ amintesc că dela 1865 s'a schimbat legile şi la noĭ, şi dupe legile de astăḑĭ, representantul departamentuluĭ dreptăţiĭ n'are nicĭ unŭ amestec în judecata pricinilor dela tribunal şi Curte, chiar politice fiind. Cel ce se crede nedreptăţit se duce la Curte, şi décă nu câştigă se póte plânge la Ministru, care are dreptul a aplica legea, care pênă atuncea trebue să tacă şi să ascepte. Acésta este calea: aşia aĭ făcut d-ta? Te aĭ grăbit, d-le Ministru, şi prin urmare să discut şi eu părerea d-téle. Ce a stabilit tribunalul? Că legea de urmărire nu se aplică perceptorilor ce datoresc banĭ statuluĭ. E greşită acésta teorie, susţiĭ d-ta prin raport. Óre aşa să fie? Veḑĭ ce va se ḑică când alte ocupaţiunĭ absorb tot timpul unuĭ Doctor în drept şi nu

se maĭ ocupă de legĭ? Apoĭ bine, d-le Ministru, legea urmărireĭ nu e făcută numaĭ pentru datoriile contribuabililor către stat, pentru arendaşĭ şi antreprenorĭ aĭ statuluĭ, iar nu şi pentru détoriile perceptorilor către stat? (vorbim de legea veche). Nu e aşa, susţiĭ d-ta. Póte, însă eŭ nu te cred pe d-ta, şi sciĭ de ce? fiind-că în drept trebue arătat motivul pentru ce cutare opinie e greşită, iar nu numaĭ se ḑicĭ că e greşită. — Daĭ d-ta vre un motiv? Nu; — ḑicĭ că n'am ţinut cont de art. 11, legea din 21 Martŭiĭ 871.

Datoria e 'nainte de acéstă lege, şi cel ce deschide codul civile pag. I. art. I. vede că legea n'are putere retroactivă, prin urmare bine a făcut tribunalul de n'a ţinut cont de acel articol şi chiar de ar fi aplicabile, eŭ tot nu admit părerea d-tale unică în aseminea casu. —, Noĭ funcţionariĭ ăştia micĭ şi nelaureaţĭ, ne am deprins a ne închina decisiunelor Curţilor de Casaţiune; afară de acésta, nu admitem în contra lor nicĭ o opiniune orĭ-cât dela mare doctor şi laureat ar veniea — vorbim de aceştĭ de astăḑĭ. — Ceia ce stabiesce Curtea de casaţiune, urmăm noĭ, iar nu ceia ce susţine un domn Ministru şi care e contrar Curţiĭ. Aceste fiind credinţele nóstre, vĕ pun în vedere următórea împrejurare. Inalta Curte de Casaţiune şi Justiţie prin decisiunea din 26 Augustu 874, publicată în jurnalul «Dreptul» din 20 Octombre 874 No. 62, decide: „că legea de urmărire nu se aplică la perceptoriĭ ce datoresc statuluĭ banĭ». Acum când hotărîrea tribunaluluĭ e dată conform cu decisia Curţiĭ de Casaţiune, maĭ poţĭ d-ta susţine că e greşită hotărîrea tribunaluluĭ şi să ceri depărtarea mea pentru acest motiv? Apoĭ déca ar fi aşa, cum rămâne cu dicisiunea Curţĭ de Casaţiune? Aĭ cerut depărtarea eĭ? Nu cred. — Vedeţĭ unde ajungeţĭ cu aseminea motive? Vroind a stabili că nu am demisionat şi a ve resbuna, v'aţĭ pus în contradicţiune cu Curtea de casaţiune. Cine are dreptate între noĭ? Curtea de Casaţiune şi cu dînsa tribunalul, séŭ eŭ sunt greşit că am demisionat.

Al cincilea motiv: că acéstă interpretare a legeĭ din partea tribunaluluĭ e prejudiciabile intereselor statuluĭ. La acest motiv voiŭ respunde cu o întrebare — Scrie unde-va în un autor, că legea trebue interpretată în favórea statuluĭ şi în prejudiciul particularilor? Fă d-ta o carte în felul acesta şi vom vedea. Póte în esamenul de laureat să fie acéstă interpretare; eŭ nu sunt laureat şi de aceia nu sciu acéstă. Sciŭ însĕ din ce materie constă şi esamenul de laureat şi sciŭ că acésta nu e scris nicĭ acolo, de unde o scoţĭ d-ta? Să'ţĭ maĭ spuiŭ că acéstă interpretare stabilesce un precedent reu ca particulariĭ să pérḑă dreptatea numaĭ că aŭ a face cu statul, nu, maĭ facu, find-că d-ta creḑ că escĭ convins că n'aĭ dreptate nicĭ cu acest motiv.

Vĕḑând că cu tóte motivele înşirate până aci nu aĭ dreptate, şi ca să fie buchetul complect, aĭ maĭ adăugit că: din celelalte lucrărĭ s'a veḑut o complectă negligenţă din parte'mĭ. — Cum aĭ vĕḑut d-ta negligenţa mea? Aĭ afirmat ceva fără se justificĭ. N'ar trebuĭ se răspund, dér ne judecă lumea şi eŭ vréŭ să'ĭ dau lămuririle cuvenite. Negligenţă din parte'mĭ — dér décă eram negligent de ce m'aĭ rugat la 3 Maiŭ să mĕ duc să îndrept alte tribunale? Ce? — d-ta cu negligenţiĭ umpli tribunalele? De când sunt negligent? Décă am fost negligent de ce m'aĭ avansat iute, în un an şi câteva lunĭ preşedinte? Póte veĭ ḑice că nu m'aĭ cunoscut; cu atît maĭ reu décă numescĭ ast-fel, d-le Ministru. Negligiţa unuĭ funcţionar nu se afirmă, se constată cu probe. — Aĭ orânduit d-ta vre o anquetă şi a constatat? Unde e raportul eĭ? In douĕ rândurĭ a fost curte cu jnraţĭ şi d-nu Nacu şi Schina, preşedintiĭ curţilor cu juraţĭ, aŭ declarat că totul era în regulă. Unde e negligenţa? Séŭ maĭ bine în ce constă acéstă negligenţa? în carĭ anume lucrărĭ? Afacerele de complect şi procesele s'aŭ judecat tóte şi nimenĭ nu s'a plîns, căcĭ de avéĭ vre o reclamaţiune o punéĭ cu multe florĭ în raportul d-tale, dar nu o aĭ. Décă aceste sunt motivele de depărtarea mea, orĭ cine se póte convinge că numaĭ aceste nu pot fi. Cred că după lămurirele ce am dat, acest raport este pe deplin spulberat.

Ce maĭ remâne din el? Următorul motiv, singurul drept şi serios la care mĕ închin şi eŭ. Iatăl: Că te veḑĭ silit (aşa ḑicĭ în raport) a cere depărtarea mea. Aĭ dreptate, d-le ministru, în adevĕr recunosc şi eŭ că escĭ silit să ceri şi să obţiĭ depărtarea mea, dar sciŭ pentru ce: «fiind-că am demisionat, şi prin acésta am protestat şi eŭ contra sistemeĭ actuale a esplicăriĭ legeĭ de d-ta, dupe cum resultă şi din raport. Astă-ḑĭ nu trebue proteste, trebue tăcere; eŭ am greşit de am protestat, însă eŭ sunt prea mulţumit de acestea. D'a, d-le ministru, tot cel ce învaţă legile şi trăesce în ţéra luĭ trebue se vadă totul conform legilor. Când vedem că legile se calcă, drepturile poporuluĭ se nesocotesc şi clasa privilegiată renasce, noĭ, aplicatoriĭ legilor, décă nu putem opri rĕul, ne retragem ca să'l combatem cualte mijlóce, ca să nu ni sĕ impună de posteritate pata că am luat parte la tóte aceste. Iată demisiunea mea. Déca d-téle nu'ţĭ pasă de opinia publică, de judecata posterităţiĭ, de strigătul general al ţĕreĭ şi continuĭ a oprima dreptul şi tóte aceste, eŭ nu vréŭ să fiŭ alăturĭ cu d-ta. Am auḑit şi te am auḑit susţinând chiar pe d-ta, că nu am avut dreptate a ne retrage ci trebuia să stăm a lucra în interesul legeĭ. Sunt sigur că aceste susţinerĭ nu ar fi déca d-ta veĭ fi ca noĭ. Călcarea legilor, sugrumarea drepturilor poporuluĭ, influinţile, presiunile, arestările în alegerĭ şi în tot-d'a-una, ţipĕtul victimelor nu se vĕḑ în ţéra acésta de funcţionarĭ marĭ, aşa e destinul, se vede, séŭ intenţiunea acelor funcţionarĭ. Ceĭ ce trăesc în popor şi fraterniséză cu el, le suferă şi vĕḑ tóte aceste şi numaĭ eĭ pot să se indignese déca sunt Românĭ. Sunt sigur că déca d-ta veĭ avea inimă Românéscă şi veĭ fi fost pus în posiţiune a vedea tot ce s'a petrecut în ḑilele de tristă memorie ale alegerilor, te veĭ fi indignat ca şi noĭ şi veĭ fi tras sabia contra acesteĭ noĭ şi neertate sisteme. Nu aĭ fost, şi de aceia susţiĭ aşa. Să nu ne ḑicĭ că trebuia să asceptăm a pedepsi pe culpabilĭ, căcĭ acésta ar fi fost a face un act de dreptate şi în ţéra acésta tocmaĭ dreptatea lipsesce astă-ḑĭ. Cum era sŏ pedepsim pe culpabilĭ când nicĭ astă-ḑĭ nu sunt condamnat, ce ḑic condamnat, nicĭ dat în judecată vre unul din toţĭ ceĭ ce aŭ parodiat legea şi consciinţa alegĕtoruluĭ. Cu tótă asceptarea nóstră, acéstă ocasiune de a face dreptate nu ni s'ar fi presentat nicĭ o dată, fiind că nu s'a dat judecăţeĭ. Ce era să asceptăm? Nimic; ba cu tăcerea nóstră să consimţim la tóte aceste, cea ce nu ne erta legea şi inima.

Tóte judeţele aŭ făcut proteste pentru presiunĭ, bătăĭ, ect.; s'a dat curs acelor proteste? s'a dat în judecată culpabiliĭ? Nu. Pe nimenĭ afară de N. Fleva, pe care l'aŭ liberat, iată dreptatea nouă. Acésta e stare de legislaţiune şi sub acéstă stare nu am vrut şi nu vréŭ sĕ servesc. Iată pentru ce am demisionat, d-le ministru, şi 'mĭ pare bine că acésta te face şi te silesce să cerĭ depărtarea mea, căcĭ prin acésta dovedesce că tóte cele espuse le admiţĭ şi consimţĭ la noua stare a esplicaţiuneĭ legilor. Trăesce d-ta în asemine ideĭ, şi noĭ vom sci cum să turburăm viaţa şi sistema ce v'aţĭ creat'o, cerênd respectarea legilor.

Priimiţĭ încredinţarea consideraţiuniĭ mele.

N. P. Răşcan, advocat.

Contra obiceiuluĭ sĕŭ d'a nu publica poesiĭ, «Alegĕtorul liber» găsesce de cuviinţă a publica următórea *Odă la Cĭocoĭ*, luată din colecţiunea de poesiĭ a d-luĭ B. P. Hasdeŭ, şi care este, dupe noĭ, o poesie de actualitate.

ODA LA CĬOCOĬ

I

Ca lacoma omidă, ce'şĭ caută o prédă
Pe fragede mlădiţe;
Ca négra lipitóre pe sînul de zăpédă
Al dulceĭ copiliţe;
Cĭocoĭule! un secol, un secol şi maĭ bine,
Setos de duşmăniă,
Sugeaĭ în frunḑă sucul şi sângele din vine
În blânda Românią!

II

De gróză şi durere, de muncă şi bataią,
In gĭaf şi 'n umilinţă,
Am tot strigat, dér glasul se 'néca şi se taią
D'atâta suferinţă;
Şi ca prin codri frémĕt, ca murmur în isvóre,
Aşa în noĭ suspinul
Maĭ remânea el singur să spună cum ne dóre,
Cât de cumplit e chinul!..

III

Şi tu rîdeaĭ, gĭupâne, cu fală şi rêngire;
Rîdeaĭ precum un gâde,
Cand vede capul gertfeĭ sburat dintr'o isbire,
Se laudă şi rîde;
Căcĭ nu sciaĭ că vĭéţa, închisă 'n nemişcare,
E cea maĭ cu putere;
Căcĭ nu credeaĭ c'un suflet se face şi maĭ tare,
Călindu-se 'n tăcere!..

IV

Suspinul, ca scînteia ce cade gĭos în paią
Séŭ p'un covor de spice,
Pêndind o adiere s'o umfle 'ntr'o vĕpaią
Şi 'n slavă s'o ridice;
Suspinul, când poporul întreg din pept îl scóte
Ş'un echo se găsesce,
Suspinul, ca scînteia, turbat coprinde tóte
Şi 'n praf le mistuesce!

V

Ca un satrap a-lene lungit într'o grădină
In móle cugetare,
Privind cum se ivesce în ḑiua cea senină
Un nor în depărtare,
Aşa privĭa cĭocoĭul cu genele-adormite
Suspinul Românieĭ,
Şi étă că'ntr'o clipă din negurĭ grămĕdite
Dă flacura urgieĭ!

VI

Căcĭ el ḑicea în gându-ĭ, ca toţĭ apesĕtoriĭ
In scurta lor vedere:
Nu'mĭ pésă de nimica! Nu mĕ 'nspăimêntă noriĭ
E aburul ce pere!..
Da! abur este norul, suspinu'ĭ o suflare
Ce 'n aer retăcesce,
Uşóră, nesimţită, gingaşă, dér în care
Un trăsnet lŏcuesce!

VII

A patru-ḑecea érnă, a patru-ḑecea véră
S'aŭ dus p'a vremiĭ rótă
De când, prin miĭ de echurĭ, suspinuluĭ din ţéră
Respunse ţéra tótă;
Căcĭ sunt anume timpurĭ, în cari o ideią
Işĭ află un resunet,
Ş'atuncĭ, orĭ nicĭ o da ă, iea foc dintr'o scînteią,
Suspinul nasce tunet!

VIII

Aşa cea sântă carte a Biblieĭ ne spune
Prin taĭnice cuvinte,
C'o trômbiţă de ânger o-dată va să sune
Pe stêrvurĭ şi morminte;
Ş'un sunet, numaĭ unul, va face să re'nvie
Incenuşata fire,
Cacĭ timpul este totul: o clipă dintr'o mie
Aduce mântuire!

IX

A patru-ḑecea véră 'mbrăcase ierĭ câmpia
In busuioc şi 'n grâne,
De când suspinul nostru smulsese România
Din ghiara tea, gĭupâne;
A patru-ḑecea iérnă în haĭna-ĭ de mirésă
Se 'ndrumă după véră
De când suspinul nostru pe litfa n'o maĭ lasă
A'şĭ bate gĭoc de ţéră!..

X

Şi ţére se descéptă, voióşă, zîmbitóre,
Plăpândă, resfăţiată;
Gios florile desmérdă, se uită sus la sóre,
De raḑe 'ncongiurată;
Scăldându-se 'n lumină, din ce în ce maĭ viă,
Ca trandafiru 'n rouă;
O altă simte vĭéţă, o veche bărbăţie
Şi o putere nouă!..

XI

Dér ce privesc, o Dómne! Eŭ cânt, şi-acum d'o dată,
Cutremurul m'apucă;
O céţă se lăţesce, o brumă 'ntunecată,
O grósnică nălucă:
Cĭocoiĭ se rădică, ca hoĭturĭ învechite
Din cripta infernală,
Şi ca 'n trecut s'aşéḑă pe holdele 'nverḑite,
Resbiţĭ de flămêndélă!..

XII

Nu'ĭ óre vr'o părere, vr'un joc al fantasieĭ
Teribila iconă?
Tu n'aĭ fost mort, gĭupâne? Sub masca letargieĭ
Scăpat'aĭ viŭ din gónă?
A ţereĭ bucuriă la patul morţiĭ tale
Să fiă uă greşélă?
Venit'aĭ ér în lume să 'nfrunţĭ cumplita jale
Cu facia triumfală?

XIII

Séŭ póte că natura, sărind din căĭ bătute,
Din legile'ĭ eterne,
Când téncul de verdéţă, din miĭ de florĭ ţesute,
Pe ţarină s'aşterne,
Şi filomela cântă, şi sórele zîmbesce,
Şi dragostea viséză,
Atuncĭ d'o dată ninge... dér néua se topesce
Sub căldurósă raḑią!

XIV

Un mort, ce 'n cursul vĭeţeĭ a secerat blăsteme,
Poporul povestesce,
Că vermiĭ nu'l mănâncă, şi nemilósa vreme
In vecĭ nu'l putreḑesce:
Când vine meḑiul nopţiĭ, când fulgeră şi tună,
Din gaŭra 'ngrozitóre
Strigoĭul desmorţesce şi ese la furtună....
Să fie asta óre?

XV

Maĭ scim că mortăciunea se'ntêmplă câte-o dată
Să strîngă din sprîncene,
Orĭ ochiĭ să deschiḑă, orĭ mâna'ĭ înghiăţiată
S'o lase gĭos a-lene,
Şi frica ne coprinde.... dér amăgirea trece
Şi nu ne maĭ încélă:
Cadavrul nu se scólă, cadavrul este rece,
Mişcare machinală!...

XVI

O nu! E viŭ cĭocoĭul! Nu'ĭ vis, nu'ĭ retăcire,
Nu'ĭ nea de primă-véră!
Nu'ĭ spaimă sburătóre, născută 'n zăpăcire
Şi gata să dispară!
Nu'ĭ chiar nicĭ letargia, ce lasă o pecete
Pe tristele 'ĭ victime!
O nu! E viŭ cĭocoiul, cu bube şi cu pete,
Intocmaĭ ca 'n vechime!...

XVII

Nu s'a schimbat nimica!! Aceaşĭ fudulią
De nascerĭ venetice
Din ómenĭ fără nume, goniţĭ de prin Grecią
Şi pripăşiţĭ aice;
Aceaşĭ golicĭune „la ânimă, la minte,
La cugete române;
De gĭafurĭ lăcomią, despreţ de cele sfinte
Şi lipsă de ruşine!!..

XVIII

O nu! E viŭ cĭocoiul! Nu'ĭ mumią, nu's, mósce:
Priviţi'ĭ crunta ghĭară!
Şi pentru ca de 'ndată să'l pótă recunósce
Nefericita ţéră,
El trage după sine, ca 'n ḑile de 'nainte,
Invasia străină,
Chiămând păgânĭ şi ungurĭ să danţe pe morminte
In patria română!..

XIX

La luptă dér! La luptă! să ne vedem d'aprópe!
Locustele 'ngropate,
De n'aţĭ strivit chiar oul, din fundul negreĭ grópe
Inviuă maĭ turbate!
Nu maĭ greşi d'acuma! Trecutul să te 'nveţe!
La vĕnătóre, frate!
La vĕnătóre! Insĕ... gĭos puscele şi beţe:
Să-ĭ baţĭ prin libertate!...

ERATA

In numĕrul trecut, d. Fleva, vorbind, în articolul d-sale, despre un discurs al d-luĭ Lahovari, ţinut în ḑiua de 10 Maiŭ la Câmpulung, termina reproducênd nisce versurĭ ale poetuluĭ Alexandrescu la adresa acelora ce, în lipsă de alte merite personale, ar invoca gloria strămoşilor lor. Aceste versurĭ nefiind reproduse fidel, din eróre de tipar, le reproducem pentru a se restabili adevĕratul lor sens:

De şi mulţĭ aŭ ḑis-o, dér eŭ tot o ḑic:
Slava strămoşéscă pe strămoşiŭ cinstesce;
In zadar nepotul cu ea se fălesce
Când e, cum se vede, un om de nimic.

NICOLAE FLEVA

avocat, face cunoscut clienţilor sĕĭ că reîncepe cariera sa de avocat întreruptă în timp de 25 de ḑile din o causă de forţă majoră.

Tot d'o-dată, mulţumind cetăţenilor de încrederea cu care l'aŭ onorat, anunţă că, dela 1 Iunie, se va muta, pentru tot timpul de vară, la via sa din délul Filaretuluĭ, fosta proprietate a d-luĭ Costache Paltinénu, situată strada Viilor No. 38, lângă gara drumuluĭ de fier Giurgiu, la o distanţă de 10 minute din centrul oraşuluĭ.

Clienţiĭ sĕĭ îl vor găsi acolo în tóte ḑilele, dela 8—10 ore diminéţa, şi séra de la 7—9. Ér pentru aceĭ cari vor voi a'l consulta în oraş, va fi la dispositiunea d-lor dela 10—11 diminéţa la domicilţiul sĕŭ din strada Dómneĭ No. 13.

Va continua cu esercţiiul profesiuniĭ sale şi în timpul vacanţelor.

Ciru Economu, avocat, strada Frumósă, No 2 (Calea mogoşóeĭ),

SOCIETATEA CREDITULUI FONCIAR URBAN
DIN BUCURESCI

S'aduce la cunoscinţa d-lor proprietari de imobile urbane din Bucuresci, ca aceia din d-lor carii voiesc a contracta cu acéstă Societate, îşi pot adresa cererile la direcţiunea ei, care se găsesce în situaţie de a începe operaţiunile.

Tot aci d-nii proprietari îşi pot procura şi regulamentul indicator de formalităţile ce fie-care trebuie să îndeplinéscă pentru a'şi putea satisface cererea.

Administraţiunea Societăţei se află în Strada Carol, No. 12, în coprinsul otelului Dacia.

Director, LAMBRU VASILESCU.

STABILIMENTUL BÊSCA

Situat în pólele munţilor Penteleŭ, districtul Buzăŭ, este deschis de la 20 Iunie până la finele luĭ August; conţine camere mobilate, birt confortabil şi salóne de petrecere cu muzică în tot timpul sesonuluĭ.

Aerul cel maĭ curat, isvóre de ape sulfuróse şi feruginóse analisate, cura de zer şi lapte de capră, băĭ de apă rece şi duşĭ, întrebuinţate sub direcţia medicală locală, daŭ tóte garanţiile visitatorilor că vor găsi acolo tot ce póte contribui sănătăţiĭ şi bunuluĭ traiŭ.

Preţurile sunt ficsate precum urméză: Una cameră cu două paturĭ şi tot mobilierul necesariŭ pe întregul seson 120 francĭ, iar camerile marĭ cu sofa 180 francĭ.

Pentru mîncare dejun şi prinz îndestulător, table d'hôte pe zi 5 francĭ de persónă, pentru copiĭ în vîrstă pînă la zece anĭ preţurile pe jumătate.

Asemenea sunt de închiriat camere saŭ apartamente iarăşĭ cu sezonul cu preţurĭ maĭ reduse la stabilimentul din sus, unde avea locuinţa D. Ienache Persescu, avênd şi cuhniĭ, pentru familie ce ar dori să'şĭ pregătescă mêncarea în casă, tot acolo se găsesc şi tóte necesariile pentru ale mêncăriĭ. La acest stabiliment se daŭ camere şi cu ţiua d-lor pasagerĭ, câte 3 francĭ pe ţi camera cu două paturĭ.

Persónele ce vor bine-voi a merge sunt rugate a se adresa la sub scrisul propietar domiciliat în Bucurescĭ, strada Zboru No. 9 pînă la 15 Iuniŭ viitor, pentru a angaja camere şi a obţine informaţiĭ necesariĭ.

8— 2 ST. BORANESCU.

Miere pectorale de strugurĭ de rin

Remediu infaillibil în contra tutor

maladielor organelor respiratóre

Deposit general la J. Athanasiu & J. Klee, Bucuresci.

Noul Stabiliment
de
COLONIALE, CULORĬ, VINURĬ SI DELICATESE
sub firma
GEORGE ANGELU
la
„Cocosiul Alb"
STRADA CAROL I, No. 8 (Curtea veche).

Anunţă că este bine asortat cu tóte articolele de specialitatea sa, şi vinde pe lângă serviciŭ solid şi consciincios cu preciurĭ cât se póte de eftine, aşia că póte susţine orĭ-ce concurenţă solidă. Cu deosebire recomandă: *Zahar, Caffea, Ceaiŭ, Rom, Cognac, Sliboviţă, Rostopschin, Ciocolată, Unt-de-lemn de 3 qualităţĭ, Icre negre*, de o cualitate escelentă, *Sardine* de la cea maĭ renumită firmă; *Salam de Sibiŭ, Caşcaval de Elveţia şi Braşov, Brânză* în burduşele; *Parmesan, Macaróne, Fidea şi Paste, Oreţ, Grişĭ, Arpăcaşĭ, Vinurĭ şi Liqueurĭ* stréine cele maĭ plăcute; *Vin negru vechĭ de Ungaria* cu butilia şi cu ocaoa; *Luminărĭ veritabile de Apollo*, de *Galaţĭ* şi de *Triest, Lac* şi *Grund* pentru scândurĭ, cualitate superióră, *Eaux de Vichy*: Grande-grille, Celestins, Hauterive, Hopital şi Mesdames; *Eau d'Orezza* umplutură próspătă; *Apĭ de Buda şi Borviz de Borszeck Unt próspat* de Braşiov şi *topit* de Elveţia.

Mare asortiment de Culorĭ pentru tóte trebuinţele, cu deosebire pentru Boiangiĭ, Zugravĭ şi Maşinişti.

Uleiŭ fiert englizesc de cea maĭ bună cualitate.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut de sub presă:

TÉRA NOSTRA
SCHIŢE ECONOMICE ASUPRA ROMNIEI
DE P. S. AURELIANU.
Preţul 5 leĭ nuoĭ.

A eşit de sub presă a doua edituine din broşura:

FATA MAMEI ANGOT
OPERĂ FÓRTE COMICĂ ŞI MULT APLAUDATĂ DE TOTĂ LUMEA
Cu preţ numaĭ de un leŭ nuoŭ

Depoul general se află in Băcăŭ la Debitul d-luĭ IOAN BACU.

Toţĭ Domniĭ de prin Districte care vor bine-voi a avea acésta BROŞURA spre consumare sunt rugaţĭ a se adresa deadreptul către mine de unde vor primi un rabat considerabil, contra de banĭ gata.

PASCAL ANGHELESCU
La Băcăŭ

A eşit de sub tipar şi se află de vânţare la autoară în Râmnicul-Sărat

CUNOŞTINŢE INDUSTRIALE
de EUFR. C. HOMMORICÉNU

Preciul unuĭ esemplar este de 2 fr.

CARTA TUTOR CAILOR FERATE DIN ROMANIA
IMPREUNA CU LINIILE DE JUNCTIUNE CU CAILE STATELOR VECINE

Lucrare adevĕrat utile din tóte punctele de privire, esecutată cu cea maĭ mare esactitate topografică şi cu adevĕrată artă, se póte în adevĕr ţice că este unul dintre obiectele cele maĭ neapĕrate pentru biurourile d-lor comercianţĭ, industrialĭ, etc.

Acéstă cartă împreună cu un anex, în care se prevede tóte tarifele şi taxele căilor ferate, se vinde pe preciul de **2 lei 50 bani** numai.

A se adresa la librăria Socec & Comp şi la D. I. Gœbl, Pasagiul Român.

In districte se pot trimete *per comptant* cu un rabat fórte favorabile.

Ţirant responsabil I. Luca Caragiale. Bucurescĭ.— Typografia Curţiĭ, (Lucrătorĭ Asociaţĭ), Pasagiul Român No. 12